

§ 291

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Seija Muurisen ym. valtuustoaloitteesta koskien HUSin ja kaupungin sosiaali- ja terveystalouden kokonaisuuden hallintaa

HEL 2019-009564 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Seija Muurisen ja 17 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien HUSin ja kaupungin kustantaman sosiaali- ja terveystalouden kokonaisuuden hallintaa:

"Sosiaali- ja terveystalouden integraatio ja perustason vahvistaminen ovat vireillä olevan sote-uudistuksen keskeisiä keinoja uudistuksen tavoitteiden, kuten asiakkaiden ja potilaiden riittävien, laadukkaiden ja oikea-aikaisten palvelujen turvaaminen, saavuttamiseksi. Asia liittyy olennaisesti myös erikoissairaanhoidon omistajaohjaukseen.

Helsingin kaupungilla on asukkaidensa kaikkien julkisten sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu. Erikoissairaanhoidon osalta tämä toteutuu kaupungin lakisääteisellä sairaanhoitopiirin (Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin HUSin) jäsenyydellä. Erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu on käytännössä jaettu kaupungin ja HUSin kesken niin, että ensisijainen järjestämisvastuu on Helsingin kaupungilla.

Kaupungin talousarvioprosessissa helsinkiläisten erikoissairaanhoidosta HUSissa syntyviä kustannuksia varten varattu määräraha on oma talousarviokohtansa, josta päätetään vuosittain kaupungin talousarviossa.

HUS kohdentaa määrärahat toimialoittain väestön arvioidun palvelutarpeen mukaisesti HUSin valtuuston hyväksymässä talousarviossa. Esitykset valtuustolle esittelee HUSin virkamiesjohto. HUS laskuttaa jäsenkuntiaan toteutuneen palvelujen käytön suhteessa, minkä vuoksi kuntalaskutus voi ylittää kaupungin omassa budjetissaan varaaman määrärahan.

Kuntayhtymän perussopimus luo pohjan HUSin ohjaukselle. Toimintaa ja sen tavoitteita kuvataan HYKS-alueen järjestämissuunnitelmassa. Palvelujen käytön ja talousarvion toteumaa seurataan säännöllisesti muun muassa Helsingin ja HUSin välisissä kuntatapaamisissa.

Potilasohjauksesta on sovittu HUSin kanssa sekä päivystyksen että kii-reettömien läheteiden osalta. Merkittävistä työjaon muutoksista sovi-

taan ylimmän virkamiesjohdon kesken, ja ne huomioidaan tarvittaessa talousarviossa.

Valtaosa läheteistä koskee kiireetöntä hoitoa. Kiireettömien läheteiden aiheellisuuden arvioinnissa käytetään sosiaali- ja terveysministeriön määrittelemiä kiireettömän hoidon kriteereitä. Niitä käytetään sekä hoitoon lähettämisestä että hoitoon ottamisesta päätettäessä.

Vuonna 2018 Helsingin omilta terveysasemilta tehtiin 69 000 lähetettä HUSiin, mikä on 108 lähetettä 1000 asukasta kohti ja 14,9 prosenttia terveysasemien lääkärikäynneistä. Vastaavasti Espoon lääkärikäynneistä 14,2 prosenttia ja Vantaalla 11,5 prosenttia johti läheteeseen. Sairaanhoitopiirien lähetemäärät ovat kasvaneet viime vuosina koko maassa muun muassa väestön ikääntymiseen ja lääketieteellisten hoitojen kehittymiseen liittyen.

Aloitteessa todetaan, että asiakkaita saattaa jäädä HUSin erikoissairaanhoidon ylimääräiseksi ajaksi Helsingin kaupungin jatkokuntoutuspalveluiden ruuhkautuessa. Näistä epätarkoituksenmukaisesti erikoissairaanhoidon jääneistä potilaista HUS perii siirtoviivemaksun. Näitä maksuja ei kuitenkaan ole syntynyt Helsingille enää useaan vuoteen, vaan jatkohoito järjestetään viiveettömästi.

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat ovat käsitelleet HUSin omistajaohjauksen parantamista ja määrittäneet omistajaohjauksen tavoitteet.

Jäsenkuntien ja HUSin välisen yhteistyön tiivistämisen tavoitteena on

- parantaa HUSin ja jäsenkuntien johdon vuoropuhelua
- lisätä HUSin ja jäsenkuntien välistä yhteistyötä ja tiedonkulkua
- parantaa jäsenkuntien näkemysten huomioon ottamista jo asioiden valmisteluvaiheessa
- vahvistaa kuntien roolia strategisesti merkittävien asioiden (kuten strategisten tavoitteiden ja merkittävien kehittämishankkeiden suunnittelussa ja seurannassa)
- muodostaa foorumit, joilla on mahdollisuus ottaa kantaa asioihin kuntien puolesta
- varmistaa, että strategisesti merkittävien asioiden valmistelussa huomioidaan sekä toiminnallinen että taloudellinen näkemys, ja
- selkeyttää ja systematisoida HUSin ja jäsenkuntien välisiä johdon ja viranhaltijoiden välisiä foorumeja.

Edellä mainittujen tavoitteiden toteutumista tuetaan ja edistetään Helsingissä kehittämisprojektissa ”HUSin ohjauksen ja yhteistyön kehittäminen”. Lisäksi kehitetään palveluintegraatiota perus- ja erityistason välillä. Tavoitteena on Helsingin väestön tarvitseman erikoissairaanhoidon

don tarpeen ja käytön aiempaa täsmällisempi määrittely talousarvioon.

Vuoden 2019 aikana on tiivistetty vuorovaikutusta sosiaali- ja terveystoimialan ja kaupunginkanslian välillä muun muassa budjettiohjaukseen liittyen. Aikaisempi rahoitusjohdon Hustra-kokous on laajennettu Strategisen tason yhteistyöryhmäksi (HUS Strato), jossa on jäsenenä paitsi HUS-kuntien ja HUSin talousjohto myös kuntien ja HUSin sote-johto toimialan asiantuntemuksen lisäämiseksi.

Strategisen tason yhteistyöryhmä käsittelee strategisia toiminnan ja talouden kysymyksiä, kuten

- pidemmän aikavälin strategiset suuntaviivat huomioiden alueelliset näkökulmat koskien mm. palvelutarvetta, hoitoketjuja ja budjetтираamia
- HUS-tason strateginen järjestämissuunnitelma ja sen yhteensovittaminen talousnäkökulmien kanssa
- strategisten tavoitteiden ja merkittävien kehittämishankkeiden suunnittelu ja seuranta
- toiminnan ja talouden seuranta, ja
- HUS-tason ja jäsenkunta- tai aluetason erikoissairaanhoidon budjetтираamien yhteensovittaminen ja talousarvion valmistelu.

Integraation johtamista ei voi erottaa organisaation muusta johtamisesta. Integraation edistämisestä vastaavat Helsingissä sosiaali- ja terveystoimen johto ja vastaavasti HUSin johto.

Myöskään HUS ei pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että sote-integraatiokehitystä Helsingin kaupungin organisaatiossa johdettaisiin kahdesta eri yksiköstä samanaikaisesti. HUSin lausunto on liitteenä 2.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon integraation tarve on laajasti tunnustettu, ja integraatiota edistäviä toimenpiteitä on tehty ja tullaan tekemään. Lautakunta ei pidä tarkoituksenmukaisena integraatiokehityksen johtamisen eriyttämistä muusta johtamisesta ja hajauttamista sosiaali- ja terveystoimialan ja kaupunginkanslian kesken.

Lautakunta kuitenkin edellyttää, että Helsingin kaupunki pyrkii tehostamaan ja uudistamaan nykyisin käytössä olevia yhteistyömuotoja HUS-kuntayhtymän kanssa nykyjärjestelmässä tai mahdollisen Uudenmaan (Helsingin) erillisratkaisun yhteydessä. Tavoitteena Helsingin kaupungin kustantaman sosiaali- ja terveystoimialan kokonaisuuden joustava yhteensovittaminen sekä kaupunkilaisten palvelujen ja budjettivarojen käyttö entistä tarkoituksenmukaisemmin."

03.12.2019

Asia/16

Käsittely

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Seija Muurinen: Lausunnon loppuun tehdään seuraava lisäys: "Lautakunta kuitenkin edellyttää, että Helsingin kaupunki pyrkii tehostamaan ja uudistamaan nykyisin käytössä olevia yhteistyömuotoja HUS-kuntayhtymän kanssa nykyjärjestelmässä tai mahdollisen Uudenmaan (Helsingin) erillISRatkaisun yhteydessä. Tavoitteena Helsingin kaupungin kustantaman sosiaali- ja terveystalveluiden kokonaisuuden joustava yhteensovittaminen sekä kaupunkilaisten palvelujen ja budjet-tivarojen käyttö entistä tarkoituksenmukaisemmin."

Kannattaja: jäsen Sami Heistaro

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Seija Muurisen vastaehdotuksen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyin vastaehdotuk-sen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylläkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Seija Muurisen aloite
- 2 HUSin lausunto valtuutettu Muurisen aloitteesta
- 3 HUSin lausunto valtuutettu Muurisen aloitteesta - henkilötiedot suojattu

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Seija Muurisen ja 17 muun valtuutetun valtuus-toaloitteesta koskien HUSin ja kaupungin kustantaman sosiaali- ja terveystalvelujen kokonaisuuden hallintaa:

"Sosiaali- ja terveystalvelujen integraatio ja perustason vahvistaminen ovat vireillä olevan sote-uudistuksen keskeisiä keinoja uudistuksen ta-voitteiden, kuten asiakkaiden ja potilaiden riittävien, laadukkaiden ja oi-

kea-aikaisten palvelujen turvaaminen, saavuttamiseksi. Asia liittyy olennaisesti myös erikoissairaanhoidon omistajaohjaukseen.

Helsingin kaupungilla on asukkaidensa kaikkien julkisten sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä vastuu. Erikoissairaanhoidon osalta tämä toteutuu kaupungin lakisääteisellä sairaanhoitopiirin (Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin HUSin) jäsenyydellä. Erikoissairaanhoidon järjestämistä vastuu on käytännössä jaettu kaupungin ja HUSin kesken niin, että ensisijainen järjestämistä vastuu on Helsingin kaupungilla.

Kaupungin talousarvioprosessissa helsinkiläisten erikoissairaanhoidosta HUSissa syntyviä kustannuksia varten varattu määräraha on oma talousarviokohtansa, josta päätetään vuosittain kaupungin talousarviossa.

HUS kohdentaa määrärahat toimialoittain väestön arvioidun palvelutarpeen mukaisesti HUSin valtuuston hyväksymässä talousarviossa. Esitykset valtuustolle esittelee HUSin virkamiesjohto. HUS laskuttaa jäsenkuntiaan toteutuneen palvelujen käytön suhteessa, minkä vuoksi kuntalaskutus voi ylittää kaupungin omassa budjetissaan varaaman määrärahan.

Kuntayhtymän perussopimus luo pohjan HUSin ohjaukselle. Toimintaa ja sen tavoitteita kuvataan HYKS-alueen järjestämisuunnitelmassa. Palvelujen käytön ja talousarvion toteumaa seurataan säännöllisesti muun muassa Helsingin ja HUSin välisissä kuntatapaamisissa.

Potilasohjauksesta on sovittu HUSin kanssa sekä päivystyksen että kiireettömien läheteiden osalta. Merkittävistä työjaon muutoksista sovietaan ylimmän virkamiesjohdon kesken, ja ne huomioidaan tarvittaessa talousarviossa.

Valtaosa läheteistä koskee kiireetöntä hoitoa. Kiireettömien läheteiden aiheellisuuden arvioinnissa käytetään sosiaali- ja terveysministeriön määrittelemiä kiireettömän hoidon kriteereitä. Niitä käytetään sekä hoitoon lähettämistä että hoitoon ottamisesta päätettäessä.

Vuonna 2018 Helsingin omilta terveysasemilta tehtiin 69 000 lähetettä HUSiin, mikä on 108 lähetettä 1000 asukasta kohti ja 14,9 prosenttia terveysasemien lääkärikäynneistä. Vastaavasti Espoon lääkärikäynneistä 14,2 prosenttia ja Vantaalla 11,5 prosenttia johti lähetteen. Sairaanhoitopiirien lähetemäärät ovat kasvaneet viime vuosina koko maassa muun muassa väestön ikääntymiseen ja lääketieteellisten hoitojen kehittymiseen liittyen.

Aloitteessa todetaan, että asiakkaita saattaa jäädä HUSin erikoissairaanhoidon ylimääräiseksi ajaksi Helsingin kaupungin jatkokuntoutus-

palveluiden ruuhkautuessa. Näistä epätarkoituksenmukaisesti erikois-sairaanhoidon jääneistä potilaista HUS perii siirtoviivemaksun. Näitä maksuja ei kuitenkaan ole syntynyt Helsingille enää useaan vuoteen, vaan jatkohoito järjestetään viiveettömästi.

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat ovat käsitelleet HUSin omistajaohjauksen parantamista ja määrittäneet omistajaohjauksen tavoitteet.

Jäsenkuntien ja HUSin välisen yhteistyön tiivistämisen tavoitteena on

- parantaa HUSin ja jäsenkuntien johdon vuoropuhelua
- lisätä HUSin ja jäsenkuntien välistä yhteistyötä ja tiedonkulkua
- parantaa jäsenkuntien näkemysten huomioon ottamista jo asioiden valmisteluvaiheessa
- vahvistaa kuntien roolia strategisesti merkittävien asioiden (kuten strategisten tavoitteiden ja merkittävien kehittämishankkeiden suunnittelussa ja seurannassa)
- muodostaa foorumit, joilla on mahdollisuus ottaa kantaa asioihin kuntien puolesta
- varmistaa, että strategisesti merkittävien asioiden valmistelussa huomioidaan sekä toiminnallinen että taloudellinen näkemys, ja
- selkeyttää ja systematisoida HUSin ja jäsenkuntien välisiä johdon ja viranhaltijoiden välisiä foorumeja.

Edellä mainittujen tavoitteiden toteutumista tuetaan ja edistetään Helsingissä kehittämissuunnitelmassa ”HUSin ohjauksen ja yhteistyön kehittäminen”. Lisäksi kehitetään palveluintegraatiota perus- ja erityistason välillä. Tavoitteena on Helsingin väestön tarvitseman erikoisairaanhoidon tarpeen ja käytön aiempaa täsmällisempi määrittäminen talousarvioon.

Vuoden 2019 aikana on tiivistetty vuorovaikutusta sosiaali- ja terveys-toimialan ja kaupunginkanslian välillä muun muassa budjettiohjaukseen liittyen. Aikaisempi rahoitusjohdon Hustra-kokous on laajennettu Strategisen tason yhteistyöryhmäksi (HUS Strato), jossa on jäsenenä paitsi HUS-kuntien ja HUSin talousjohto myös kuntien ja HUSin sote-johto toimialan asiantuntemuksen lisäämiseksi.

Strategisen tason yhteistyöryhmä käsittelee strategisia toiminnan ja talouden kysymyksiä, kuten

- pidemmän aikavälin strategiset suuntaviivat huomioiden alueelliset näkökulmat koskien mm. palvelutarvetta, hoitoketjuja ja budjetti-raamia
- HUS-tason strateginen järjestämissuunnitelma ja sen yhteensovittaminen talousnäkökulmien kanssa

- strategisten tavoitteiden ja merkittävien kehittämishankkeiden suunnittelu ja seuranta
- toiminnan ja talouden seuranta, ja
- HUS-tason ja jäsenkunta- tai aluetason erikoissairaanhoidon budjet-tiraamien yhteensovittaminen ja talousarvion valmistelu.

Integraation johtamista ei voi erottaa organisaation muusta johtamisesta. Integraation edistämisestä vastaavat Helsingissä sosiaali- ja terveystoimen johto ja vastaavasti HUSin johto.

Myöskään HUS ei pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että sote-integraatiokehitystä Helsingin kaupungin organisaatiossa johdettaisiin kahdesta eri yksiköstä samanaikaisesti. HUSin lausunto on liitteenä 2.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon integraation tarve on laajasti tunnustettu, ja integraatiota edistäviä toimenpiteitä on tehty ja tullaan tekemään. Lautakunta ei pidä tarkoituksenmukaisena integraatiokehityksen johtamisen eriyttämistä muusta johtamisesta ja hajauttamista sosiaali- ja terveystoimialan ja kaupunginkanslian kesken."

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Seija Muurisen ja 17 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien HUSin ja Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimien kokonaisuuden hallintaa. Aloitteessa esitetään selvitettäväksi mahdollisuutta perustaa integraatiojohtajan tai integraatiokoordinaattorin tehtävä kaupunginkansliaan arvioimaan, koordinoimaan ja uudistamaan Helsingin kaupungin kustantamaa sosiaali- ja terveystoimien kokonaisuutta sekä ohjaamaan kaupunkilaisten hoitoa ja budjettivarojen käyttöä entistä tarkoituksenmukaisemmin.

Lausuntoa on pyydetty 3.12.2019 mennessä. Kaupunginkanslia on pyytänyt asiasta myös HUSin lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Seija Muurisen aloite
- 2 HUSin lausunto valtuutettu Muurisen aloitteesta
- 3 HUSin lausunto valtuutettu Muurisen aloitteesta - henkilötiedot suojattu

03.12.2019

Asia/16

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 19.11.2019 § 270

HEL 2019-009564 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

19.11.2019 Pöydälle

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle jäsen Sami Heistaron ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi